

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนัน และรูปแบบการแก้ไขผู้ต้องขังลักลอบเล่นการพนันในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามที่จะกล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือ
4. การสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

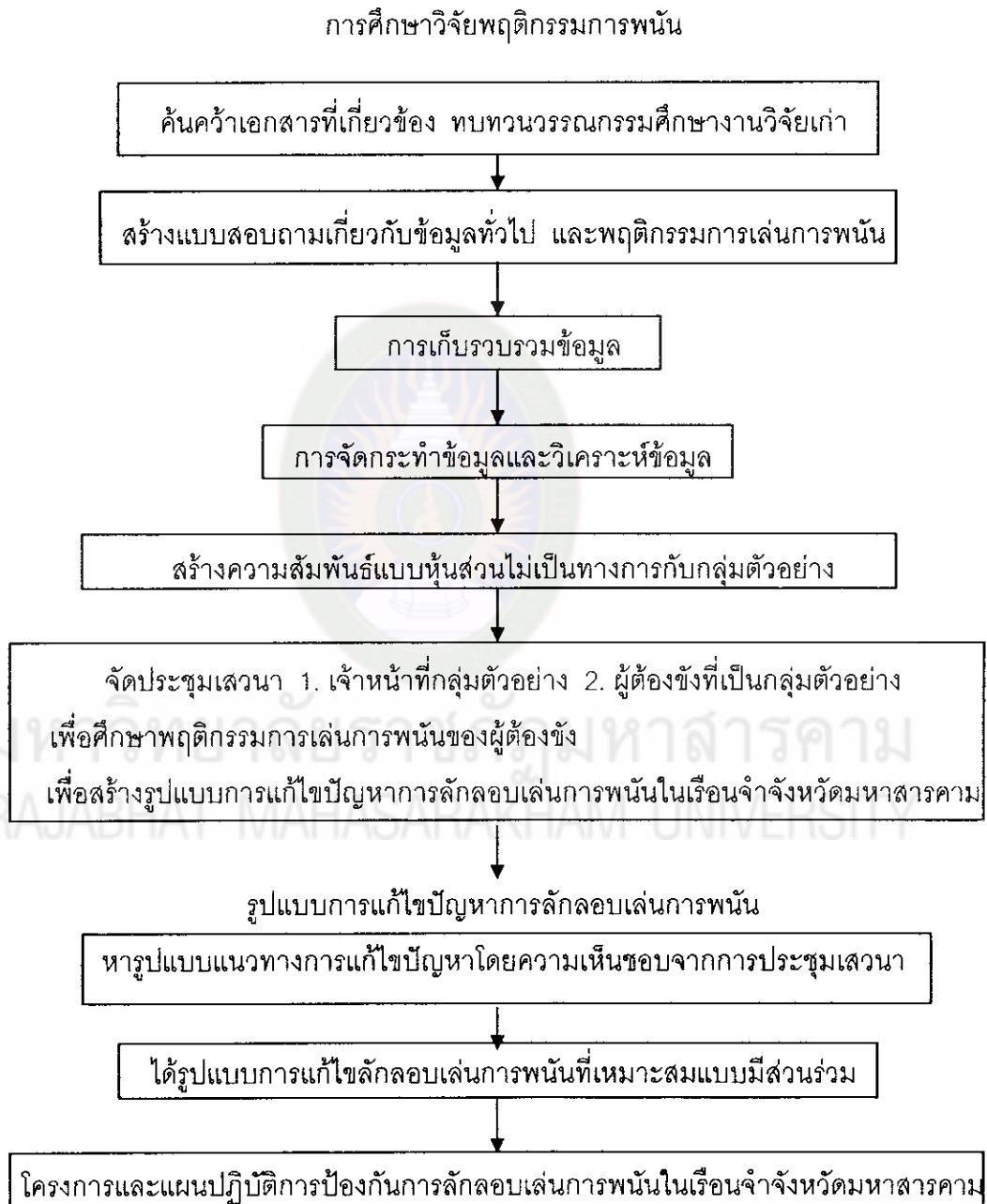
1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังชายและหญิง จำนวน 655 คน เจ้าหน้าที่ชาย-หญิง จำนวน 54 คน รวมทั้งสิ้น 709 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ เป็นผู้ต้องขังชาย-หญิง กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากค่าที่แสดงไว้ในตาราง ของเครจซี่ และมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 245 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ
3. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้สำหรับวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตอบคำถาม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นหลักใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจงและแบบบังเอิญ
 - 3.1 กลุ่มผู้ต้องขังแกนนำ ที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยเหลือสุ่มแบบเจาะจง 25 คน
 - 3.2 กลุ่มผู้ต้องขัง ที่ทำหน้าที่หัวหน้าห้องและเสมียนกองงานสุ่มแบบเจาะจง 13 คน
 - 3.3 เจ้าหน้าที่ชายเฉพาะที่ทำงานอยู่ภายใน สุ่มแบบเจาะจง 21 คน
 - 3.4 เจ้าหน้าที่หญิงเฉพาะที่ทำงานอยู่ภายใน สุ่มแบบเจาะจง 4 คน
 - 3.5 อนุศาสนาจารย์ มี 1 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง 1 คน
 - 3.6 ต้องขังที่เป็นนักพนัน ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง 20 คน
 - 3.7 ต้องขังอื่น ๆ ที่สนใจ ใช้สุ่มแบบง่าย ๆ จากจำนวน 70 คนรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 154 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรเชิงปฏิบัติการ

ที่	แยกประเภท	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง					หมายเหตุ
			ผลัด.	หัวหน้าห้อง เรียนกองงาน	อัตราอื่น ๆ	ผู้ต้องขังนักโทษ	รวม	
1	ผู้ต้องขังชาย	556	20	10	70	20	120	
2	ผู้ต้องขังหญิง	99	5	3	-	-	8	
3	เจ้าหน้าที่ชาย	47	-	-	-	-	21	
4	เจ้าหน้าที่หญิง	6	-	-	-	-	4	
5	อนุศาสนาจารย์	1	-	-	-	-	1	
รวม		709	25	13	70	20	154	

การดำเนินการวิจัย

นำเสนอเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 แสดงการดำเนินการวิจัย

1. ค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยต่าง ๆ
2. เครื่องมือ
 - 2.1 แบบสอบถาม
 - 2.2 สร้างเครื่องมือชุดคำถามที่ใช้เสวนา
 - 2.3 การเก็บข้อมูล
3. สร้างความสัมพันธ์แบบหุ้นส่วนไม่เป็นทางการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ผู้วิจัยเข้าหากลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อขอความร่วมมือ มีคำถามและบทสนทนาเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนันและแนวทางแก้ไข
 - 3.1 สภาพการเล่น วิธีการ เวลา สถานที่ ปัจจัย
 - 3.2 ระเบียบ ข้อบังคับ โทษภัยของอบายมุข
 - 3.3 ขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา
4. จัดประชุมเสวนาพบปะบุคคล เจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่าง ที่ชอบเล่นการพนัน ผู้ช่วยเหลือ ผู้ต้องขังอื่น ๆ
 - 4.1 ศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนัน
 - 4.2 ชี้แจง กฎ ระเบียบ โทษภัยของการเล่นการพนัน สร้างความตระหนักถึงผลเสีย
 - 4.3 ขอความร่วมมือในการวิเคราะห์ปัญหา
 - 4.4 สืบเคราะห์ข้อมูลจากการเสนอแนวคิด แก้ปัญหาจากแต่ละกลุ่ม โดยการถอดประสบการณ์
5. หารูปแบบในการแก้ไขปัญหา โดยขอความเห็นชอบจากที่ประชุม เจ้าหน้าที่ ผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่เรือนจำ
6. ได้รูปแบบในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมเป็นโครงการต่าง ๆ
7. ได้โครงการและแผนปฏิบัติการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม ผู้ที่ชอบเล่นการพนัน การพนันที่ชื่นชอบ
2. ชุดคำถาม เพื่อสร้างความสัมพันธ์แบบหุ้นส่วน
3. ประชุมแบบ AIC

4. แผนที่เรือนจำที่สร้างโดยนักโทษ (สถานที่เล่นการพนัน)
5. แผนปฏิบัติการ

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษา แบบสอบถาม ปรับปรุง ดัดแปลงจากแบบสอบถาม สมไลว ไสยวรรณ และบุญช่วย มูลสาร โดยให้หลักกฎหมายและลักษณะของรูปแบบการพนันต่าง ๆ ที่ปรากฏภายในเรือนจำ และภายนอกมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม และชุดคำถามในการเสวนา

2. กำหนดวัตถุประสงค์แบบสอบถาม

3. กำหนดข้อมูลที่ต้องการ คือ สํารวจข้อมูลของการวิจัยว่าต้องการข้อมูลอะไรจะใช้คำถามอย่างไร มากน้อยเพียงใด จึงจะได้คำตอบที่ต้องการ

4. กำหนดรูปแบบที่จะใช้ในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งใช้แบบปลายปิด โดยมีการกำหนดแนวคำถาม จัดลำดับให้เป็นระเบียบเรียบร้อย กะทัดรัด ควรถามเท่าที่จำเป็น และคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นของผู้กรอกแบบสอบถาม

5. สร้างแบบสอบถาม ลงมือเขียนตามแนวที่วางไว้ได้ ตลอดจนรูปแบบที่วางไว้พร้อมชี้แจงให้ชัดเจน เนื่องจากแนวสอบถามที่ใช้ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม คำชี้แจงต้องชัดเจน คือ ข้อมูลที่ได้เป็นความลับ ข้อมูลที่ได้มาไม่มีการเผยแพร่แต่อย่างใด

6. ตรวจสอบ การนำเอาแบบสอบถามที่ร่าง เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงตามคำแนะนำ

7. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย ดังนี้

7.1 นายกฤษณ์ วงษ์เวช ผู้บัญชาการเรือนจำ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

7.2 นายสวัสดิ์ สุวรรณศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวช้างหนองแสง ตำบลโคกก่อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม กศ.ม. (บริหารการศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

7.3 นายณัฐพงษ์ พันธุ์มณี อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วท.ม. (เทคโนโลยีสารสนเทศ) ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

7.4 นายจุลพงษ์ พันธุ์สมบัติ ทนายความ ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา) ผู้เชี่ยวชาญกระบวนการ PAR และเทคนิค AIC

8. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์
9. ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยทดสอบกับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปกรมราชทัณฑ์ เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เรือนจำจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยในเรือนจำ
2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยขออนุญาตเข้าเรือนจำ ประสานงาน ขออนุญาตเก็บข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่แจกกับผู้ต้องขังประชากรกลุ่มตัวอย่าง 245 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากตาราง ของ เครจซี่ และมอร์แกน เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนันของผู้ต้องขัง
5. เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องการแนะนำ เจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขัง นักการพนัน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และผู้ต้องขังอื่น ๆ ที่สนใจ รวม 154 ราย เพื่อหารูปแบบการแก้ไขปัญหา และการป้องกันการลักลอบเล่นการพนันในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้เทคนิค AIC
 - 5.1 ข้อมูลการสร้างความสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมหุ้่นส่วน ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยการบินที่การสนทนากลุ่มจากชุดคำถามที่ป้อน และจากข้อมูลย้อนกลับของการสนทนา
 - 5.2 ข้อมูลการวางแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยบินที่จากการสนทนากลุ่มและจากตารางแผนปฏิบัติที่ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่เสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่า สถิติ ร้อยละ พร้อมอธิบายเชื่อมโยงกันกับแนวคิด และจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแยกดังนี้

 - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
 - 1.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์

1.3 นำคะแนนไปวิเคราะห์ผล โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีลายลักษณ์เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

หาค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{n \times 100}{N}$$

n = จำนวนข้อมูลที่ได้จากการสุ่ม

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.4 นำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง และคำอธิบายประกอบตารางสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.5 สรุปรูปแบบการแก้ไขที่ได้จากแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการมีส่วนร่วมเชิงคุณภาพ

2.1 สรุปปัญหาและสาเหตุที่ได้จากการวิเคราะห์

2.2 สรุปแนวทางการแก้ไขและป้องกันการเล่นพนัน

2.3 ให้นักโทษ และเจ้าหน้าที่ทำแผนปฏิบัติการเสนอให้เหมาะสมถูกต้อง

2.4 การให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยนำเสนอข้อมูลและผลที่ได้ ให้นักโทษ และเจ้าหน้าที่ทั้งหมดรับทราบ และยอมรับ เพื่อนำไปปฏิบัติเป็นรูปแบบการแก้ไขต่อไป